

ČITAJMO DJECI OD NAJRANIJE DOBI

Pripremila: Tihana Mufić, mag. praesc. educ.

“Nijedno dijete nije premalo za slušanje priča, niti preveliko za uživanje u omiljenim pričama koje je već čulo mnogo puta. Roditelji koji čitaju svojoj djeci obično imaju djecu koja vole knjige i vole čitati.” (Američka udruga knjižnica, 1999.)

Brojna su istraživanja pokazala da se djeca kojoj se čita i priča od najranije dobi brže razvijaju, zainteresiranija su za okolinu, brže uče, bolje se snalaze u komunikaciji s drugima, razvijaju predčitačke vještine, spremnija su za samostalno čitanje... Stoga čitanje djetetu treba postati dio svakodnevnog ugodnog druženja roditelja i djece.

ČITANJE DJETETU OD NAJRANIJE DOBI:

- pomaže u stvaranju posebne emocionalne veze između djeteta i odraslog
- izaziva zadovoljstvo i ugodu djeteta

- uvodi dijete u svijet umjetnosti i književnosti
  - unapređuje djetetove sposobnosti slušanja
  - pomaže u razvoju opažanja, promatranja, pažnje, pamćenja, mišljenja i logičkog zaključivanja
  - uvodi dijete u raznoliki svijet zbivanja i iskustava, razvija djetetove interese, omogućava stjecanje znanja
  - bogati njegov rječnik i govorne sposobnosti
- pomaže djetetu da razvije predčitačke vještine neophodne za samostalno čitanje
  - bogati maštu i kreativno mišljenje
  - razvija djetetove osjećaje i sposobnost uživljavanja u osjećaje drugoga
  - pomaže usvajanju moralnih vrijednosti i humanih poruka
  - pridonosi motivaciji za samostalno čitanje i uživanju u čitanju i knjizi
  - pomaže djetetu da zavoli knjigu.

KADA ČITATI:

- s čitanjem valja započeti od rođenja djeteta (slušanje glasa odraslog razvija slušnu osjetljivost za glasove i govor, iznimno važnu predčitačku vještinu)
- čitajte djetetu uvijek kad imate priliku, no stvarajte i posebne rituale čitanja (prije spavanja, uz popodnevni odmor...)
- ponesite djetetovu slikovnicu i čitajte u situacijama kada se negdje čeka (kod liječnika, u uredima, na putovanju i sl.)
- čitajte kad ste i Vi i dijete opušteni da biste mogli uživati
- procijenite kada valja prestati jer je dijete umorno i gubi koncentraciju.

KAKO ČITATI:

- pronađite udobno i mirno mjesto za čitanje, isključite sve što bi Vas moglo ometati
- držite knjigu ispred djeteta da ju ono može dobro vidjeti i dodirivati
- uključite dijete u čitanje tako da razgovarate o slikama, ponavljate riječi koje mu se sviđaju i postavljate pitanja; dajte mu da lista stranice...
- pokazujte rukom riječi koje čitate; dijete tako uči vezu pisanog i govornog jezika i pravila hrvatskog jezika
- preskočite riječi koje dijete ne može razumjeti
- čitajte priču u cjelini radi doživljaja, a zatim razgovarajte o njoj
- potaknite dijete da ono priča priču, slušajte ga
- čitajte izražajno, ne dopustite da Vam glas postane monoton., čitajte s izmjenama ritma i glasnoće, činite stanke i dajte djetetu dovoljno vremena da "proradi" ono što je čulo
- birajte knjigu koju ćete čitati zajedno s djetetom; ponovno čitajte istu knjigu ako to dijete traži
- čitajte s djetetom razne materijale kojima ste u kući okruženi (recepte, upute, poštu...) da ono vidi smisao i primjenu pisanja i čitanja.

ŠTO JE SLIKOVNICA?

Slikovnica je prva djetetova knjiga u kojoj je priča upotpunjena ili proširena i obogaćena ilustracijama. No priča može biti ispričana i bez riječi (samo slikama) ili su slike nanizane kao pojmovi koje dijete razgledava, prepoznaje, imenuje i priča o njima. Ako se radi o dobroj i vrijednoj slikovnici, u pravilu su imena autora i ilustratora navedena na naslovnici, dok su anonimne slikovnice često znak da se radi o manje vrijednom, lošem djelu.

DOBRA SLIKOVNICA

Birajte za svoje dijete samo najbolje slikovnice, odgovarajuće njegovoj dobi. Posavjetujte se s dječjim knjižničarima i odgojiteljima. Kvaliteta slikovnice procjenjuje se prema ilustracijama i tekstu, prema njihovoj međusobnoj usklađenosti i prema kvaliteti opreme.

TEKST SLIKOVNICE TREBA BITI PRILAGOĐEN DJETETOVOJ SPOSOBNOSTI RAZUMIJEVANJA PORUKE KOJU PRENOSI; ZANIMLJIV, SMISLEN, PISAN JASNIM I DJETETU RAZUMLJIVIM, PRAVILNIM JEZIKOM.

ILUSTRACIJE U SLIKOVNICI TREBAJU BITI:

- jednostavne i djetetu razumljive
- estetski vrijedne, skladnih boja i odgovarajuće poruci koju prenose da bi razvijale djetetov smisao za lijepo
- realne kada djetetu pojašnjavaju neke pojmove
- maštovite kada prate radnju koja dijete uvodi u svijet stvaralaštva i mašte i obogaćuju doživljaj
- s manje detalja za mlađu djecu, bogatije i složenijih kompozicija za stariju djecu.

SLIKOVNICA SE MIJENJA S DJETETOVIM ODRASTANJEM:

- slikovnice za najmanju djecu (u prvoj i drugoj godini života) više slične igrački no knjizi – rasklapaju se u lepeze, sastavljaju u maštovite oblike, izrezane su i oblikovane prema nekom liku na slici, debele, izrađene od kartona ili mekane i savitljive, izrađene od tkanine, spužve ili plastike; nadopunjene zvučnim efektima...
- u ranoj dobi djeca vole slikovnice s ritmičkim stihovima, brojalicama i pjesmicama koje uvijek ponovno i sa zadovoljstvom slušaju
- prve su djetetove slikovnice obično tzv. pojmovne (spoznajne) slikovnice (slike predmeta, ljudi, okruženja iz prirode...) koje su za malo dijete i prvi udžbenici uz koje uči tumačiti sliku, prepoznavati, govoriti, opisivati, uspoređivati...
- slike u slikovnicama za najmlađu djecu ne smiju biti opterećene suvišnim detaljima koji bi mogli odvlačiti djetetovu pažnju; dok su djeci mlađe dobi primjerene slikovnice s više slika, a manje teksta, starijima je uz ilustracije potrebna i složenija radnja
- kako dijete odrasta i osamostaljuje se u razgledavanju, listanju i čitanju slikovnica, ilustracije sve više gube informativnu funkciju i u sve većoj mjeri ispunjavaju estetsku – slika više ne pomaže shvaćanju teksta, već obogaćuje doživljaj
- četverogodišnjacima i petogodišnjacima zanimljive su radnje s jednostavnim zapletom, priče o ljudima i događajima bliskim njihovom iskustvu, dok djecu u šestoj godini života zanimaju složenije priče o ljudima i prirodi bliskih i dalekih krajeva, a zatim basne i bajke
- starijoj predškolskoj djeci primjerene su slikovnice s maštovitim nedorečenim ilustracijama, jer dijete slušajući i čitajući samo stvara predodžbe o likovima i radnji
- interes djeteta za teme i vrste slikovnica ovisi o njegovu stupnju razvoja, ali i o bogatstvu poticaja i iskustvu koje ima sa slikovnicama i čitanjem

NE ZABORAVITE!

- budite poticaj Vašem djetetu u svim aktivnostima vezanim uz čitanje
- čitajte i sami jer dijete rane dobi mnogo toga uči po modelu
- u čitanju djetetu trebaju sudjelovati oba roditelja
- budite uvijek okruženi knjigama i materijalima za čitanje
- otkrijte što najviše veseli Vaše dijete pri čitanju, upoznajte njegove čitateljske interese
- učlanite dijete u dječju knjižnicu što ranije, zatražite savjet knjižničara o tome što čitati djetetu određene dobi
- darujte djetetu slikovnice što češće.

JOŠ PET SAVJETA KAKO DA DIJETE ZAVOLI ČITANJE I POŽELI POSTATI SAMOSTALAN ČITAČ

1. Pokazujte otvoreno oduševljenje i uživanje dok čitate.
2. Neka dijete što češće ima priliku vidjeti vas kako čitate knjige.
3. U kući imajte nadohvat ruke mnogo knjiga ili drugih materijala za čitanje.
4. Djetetu za posebne prigode poklanjajte knjige i osigurajte mu vlastitu policu za njih.
5. Upoznajte dijete s knjižnicom, a kad poželi uzeti slikovnicu, učlanite ga u knjižnicu.

dijete_vrtic_obitelj_
66.pdf